

ภาคที่ 4

คำนำอีสานสกุตในไทย

บทที่ 7

ระบบเสียงและวิธีการออกเสียงที่ต่างกัน

I. จุฬาประสงค์การเรียนรู้

หลังจากเรียนหนึ้นแล้ว นักศึกษาสามารถปฏิบัติต่อไปนี้

1. บอกหรืออธิบายระบบเสียงของภาษาบาลีสันสกฤตและภาษาไทยได้
2. บอกหรืออธิบายการออกเสียงสรระที่ไทยมีสระลับสกฤตมาใช้และการออกเสียงสรระที่มิใช้ครองกันหึ้งในบาลีสันสกฤตและในภาษาไทย
3. วิเคราะห์และบอกการเปลี่ยนแปลงฐานเกิดของพยัญชนะดันเดียวจากฐานเดิมของบาลีสันสกฤตได้
4. บอก ขั้นตอนหรืออธิบายการออกเสียงพยัญชนะดันเดียวต่างจากการออกเสียงเดิมของบาลีสันสกฤตเป็นการออกเสียงแบบไทย
5. ชี้ให้เห็น บอกหรืออธิบายการใช้พยัญชนะเดียวให้เป็นพยัญชนะตัวสะกดเดี่ยวและ การออกเสียงพยัญชนะตัวสะกดเดี่ยวที่มีความหมายมากกว่าห้าม
6. ชี้แนะหรืออธิบายการทำพยัญชนะคู่ของบาลีสันสกฤตมาใช้ในภาษาไทย หรือความต่างกันระหว่างพยัญชนะคู่ไทยกับพยัญชนะคู่บาลีสันสกฤต
7. บอกหรืออธิบายการใช้พยัญชนะประสมในสันสกฤตเป็นพยัญชนะดันและพยัญชนะตัวสะกดให้หึ้งสามารถออกเสียงพยัญชนะประสมที่เป็นพยัญชนะดันและเป็นตัวสะกดในภาษาไทยได้
8. บอกหรืออธิบายการใช้วรรณยุกต์ในคำบาลีสันสกฤตได้

II. รายละเอียดของเนื้อหา

1. ระบบเสียง

ภาษาบาลีสันสกฤต มีระบบเสียง 2 ชนิดคือ

- ระบบเสียงสระ
 - ระบบเสียงพยัญชนะ

สำหรับภาษาไทยมี 3 ระบบคือ สระ พยัญชนะ และวรรณยุกต์

1. ระบบเสียงสาระ

สราะทั้งของบาลีสันสกฤตและไทย แบ่งออกเป็นชั้นนิดได้ดังนี้

1. เสียงสระแท้

ภาษาบาลี มี ๖ เสียงคือ

ก. รัฐธรรมะ 3 เสียงคือ อะไร

ก. ที่มีสาระ 3 เสียงคือ อา อิ อุ

ສັນສາດຕມີ 9 ເສີຢັງຄືວ

ຮັສສະວະ5 ເສີຍງຄືອ ອ ອີ ວຸ ຖ ກ

ทีมสระ 4 เสียงคือ อา อี อู ฤา (ภาษา ไม่มีใช้)

ภาษาไทยมี 18 เสียงคือ

ก. สาระแท้ฐานเดียว มี 8 เสียงคือ

- รัสระ 4 เสียงคือ อะ อิ อุ
- ทีมสระ 4 เสียงคือ อา อี อือ อู

ข. สาระแท้ 2 ฐาน มี 10 เสียงคือ

- รัสระ 5 เสียงคือ เอะ (อะ + อิ) โอะ (อะ + อุ) เออะ (อา + อี) แอะ (อะ + อี)
เออะ (อะ + อู)

- ทีมสระมี 10 เสียงคือ เอ (อา + อิ) โอ (อา + อุ) เ� (อา + อี) ແও (อา + อី)
ອວ (อา + อູ)

หมายเหตุ

1. เสียงสาระแท้ในภาษาไทยมีมากกว่าบาลี-สันสกฤตถึง 8 เสียงคือ อី อើ ແអ ແអេ ខោ

ເូ កោ

2. เสียง เอ โอ ของภาษาไทยจัดเป็นสาระแท้. ส่วนของบาลี-สันสกฤตจัดเป็นสาระผสม
ซึ่งจะกล่าวต่อไป

2. สาระประสม

ภาษาบาลีมี 2 เสียงคือ เอ โอ จัดเป็นทีมสระทั้งสอง

ภาษาสันสกฤตมี 4 เสียงคือ เอ โอ ไอ เ� จัดเป็นทีมสระทั้งหมด

ภาษาไทยมี 6 เสียงคือ

- รัสระมี 3 เสียงคือ เើ ើេ ើេ
- ทีមสระมี 3 เสียงคือ ើ ើេ ើេ

ข้อสังเกต สาระประสมบาลี-สันสกฤตกับภาษาไทย ไม่มีเสียงตรงกัน

3. สาระเกิน

บาลี-สันสกฤต ไม่มีสาระเกิน ภาษาไทยมีสาระเกินอยู่ 8 เสียงคือ

- รัสระ 6 เสียงคือ ា (อะ + អ) ី (อะ + ឃ) ួ (อะ + ឃ) េ (អ + ឃ) ោ (អ + ឃ) ុ (ី)

ក (ី)

- ทีមสระ 2 เสียงคือ តា (ីូ) ភា (ីូ-ីូ)

สาระเกินดังกล่าว บาลี-สันสกฤตจัดเป็นสาระแท้ มีเสียงเดียวคือ ុ นอกนั้นเป็นสาระประสม
สำหรับเสียงสาระเกินของภาษาไทยโดยเฉพาะ ា (อะ) ី (អ) ួ (ឃ) េ (ឃ) ោ (ឃ) ុ (ី)

หรือ ย ตามหลัง จัดเป็นสระเกินของไทยแท้ เช่น นำ รำ ไ ด ไป ได บุ ลๆ “ไม่ได้มีมบาลีสันสกฤต มาใช้

การออกเสียงสระ

การออกเสียงสรubaลีสั่นสกฤตที่มีตรงกับเสียงสระในภาษาไทยคือ อ อา อี อุ อู
เอ โอ เอ่า ส่วนสระ ฤ ฤา ฤา นั้นเป็นสระภาษาสันสกฤตแต่ไทยเรายึดมาใช้ เราออก
เสียงสรubaลีสั่นสกฤตทั้งที่ยึดมาและมีตรงกันออกเสียงดังนี้

1. การออกเสียงเสียง อ ที่ไทยยึดสันสกฤตมาใช้

ภาษาสันสกฤตออกเสียง ถูกใจ 3 เสียงคือ วิ รี รุ ตามท้องถิ่นต่างๆ ของอินเดีย แต่ส่วนใหญ่ออกเสียงเป็น วิ

สำหรับภาษาไทย เราออกเสียง ฤ ได้ 3 เสียงคือ อี เอ อี เสียง อี เรากำลังได้มาจากการเสียงเดิมที่เราออกเสียงเป็น ริ รุ กได้ ส่วนเสียง เอ อ เป็นเสียงที่เรามีอยู่แล้ว เรายังออกเสียงฤ เป็น เอ ได้สะดาวก

๔ ออกเสียงเป็น อิ ในภาษาไทย เช่น

ករុម្ភនា (ក្រុទ-សេ-អណា) ແបលវា តាំ តរុណ (ពីរិន) ແបលវា ហូវា ករុម្ភវី (ក្រុទ-សេ-ឱ) ແបលវា គម្រោង គរុករារ (សេ-អុរុយ-កាន) ແបលវា ករុម្ភសំបតិ តុកុដិ (វិទ-ិ វីរី វិទ) ແបលវា គម្រោច សក្សាហុវិ (សេ-អុទិ) ແបលវា ការសរ៍ប៉ា

๔ ออกเสียงเป็น อี ในภาษาไทย เช่น

ມຖາ (ມະ-ຮຶກ) ແປລວ່າ ກວງ ວຸຖາຂູ (ພຣີກ) ແປລວ່າ ຕັນໄມ້ ວຸຖາທີ (ພຣີດ-ທີ) ແປລວ່າການເປັນສະເໜີໃຫ້ເປັນເສີຍຕ່າງໆ ກັນອອກໄປໃນກາງໄວຍາກຣົນສັນສັກຖາ ເຊັ່ນ ອີ ເປັນ ເອ ອຸ ເປັນ ເຄາ ເປັນຕັນ ມຖາຖຸ (ມະ-ຮຶດ-ຕະ-ຖຸ) ແປລວ່າ ຄວາມຕາຍ ວຸຖາຈິກ (ພຣີດ-ສະ-ຈິກ) ແປລວ່າ ແມລັງປ່ອງ ວຸຖາຂົກ (ພຣີດ-ສບ) ແປລວ່າວ້ວ ວຸຖາສຸປົດ (ພຣີ-ທັດ-ສະ-ບອ-ຕີ) ແປລວ່າວັນພຖ້ຫສັບຕື່

มฤค (มะ-รีก) แปลว่า กวาง คุณหาสน์ (กะ-รี-หาด) แปลว่า บ้านเรือน คุณหญิง (กะ-รี-หัต) แปลว่า ผู้ครองเรือน นฤปติ (นะ-รี-ບอ-ตี) แปลว่า พระราชา เจ้านายคน ปูรุวฤติ (ประ-พรีด) แปลว่า ความประพฤติ วุฒิชาก (พรีด-สน) แปลว่า รัว วุฒิศักจิก (พรีด-สะ-จิก) แปลว่า แมลงป่อง มฤคัญ (มะ-รีด-ตะ-ยู) แปลว่า ความตาย หฤทัย (惚-รี-ไก) แปลว่า หัวใจ ราชคฤห (ราด-ชะ-ครี) แปลว่า เมืองราชคฤห์ ฤติ (รี-ตี) แปลว่า ความยินดี

๔ ออกเสียงได้ทั้ง อ หรือ อี เช่น

ออมฤต (อะ-มะ-ริด หรือ อะ-มะ-รีด) แปลว่า ไม่ตาย พฤกุ (พริน หรือ พรีน)
แปลว่า กอง, หมู่, จำนวนมาก

๕ ออกเสียงเป็น เออ ในภาษาไทย เช่น

ฤกุช (เริก) แปลว่า ดวงดาว, นักชัตต์ เป็นกริยา แปลว่า ผ่า หรือ ทำร้าย

๒. ออกเสียงสระที่บาลีสันสกฤตและไทยมีใช้ตรงกัน

บาลีสันสกฤตและไทยมีสระใช้ตรงกันคือ อ อา อี อุ อู เอ โอ ไอ เอา สระเหล่านี้ออกเสียงต่างกันในภาษาไทยดังนี้

๑. อ บาลีสันสกฤตออกเสียงเป็น อะ แต่ไม่มีรูปวิสรรชนีย์ พยัญชนะทุกตัวมีสระ อะ ออกเสียงเป็นสระของทุกพยางค์ เช่น กรณ อ่านว่า กะ-ระ-นะ พล อ่านว่า พะ-ละ ภาษาไทย เรากล่าวพยัญชนะทุกตัวเป็นเสียง ออ เช่น ก (กอ) ข (ຂอ) ค (គอ) څ (څو) ګ (ګو) เป็นต้น ดังนั้นคำของบาลีสันสกฤตที่มีสระ อะ ออกเสียงในภาษาไทยได้ดังนี้

อ นาในคำที่ไม่มีตัวสะกด ออกเสียงได้ ๒ อย่างคือ

๑. ออ (ตามแบบไทย) เช่น นรปติ (นอ-ระ-บอ-ดี) ป่าว (บอ-ວອນ) กร (กอน) ວຣ (ວອນ) ศร (ສອນ) ທຣ (ທອນ) เป็นต้น

๒. อ (ตามแบบบาลีสันสกฤต) เช่น ສති (සະ-ති) ວතු (ව-තු) ກර්මී (ກະ-ර-නී) ອනුສරස (ଓ-නූ-ສ-ର-ନ-ଙ) เป็นต้น

อ นาในคำที่มีตัวสะกด ออกเสียงต่างไปແล້ວแต่ตัวสะกดคือ

๑. อะ มา กับ ตัว สะ กด โดยทั่วไป ยกเว้น ຍ ຮ ວ ມ ออกเสียงเป็น ໂອະ เช่น ກລ (ກນ) ມນ (ມນ) ພລ (ພນ) ຮມຢ (ຮມ) ນນຖ (ນນ) เป็นต้น

๒. อະ มา กับ ຮ สะ กด ออกเสียงเป็น ອອ เช่น ກຮ (ກອນ) ວຮ (ວອນ) ສຮ (ສອນ) ທຮ (ທອນ) ນຮ (ນອນ) เป็นต้น

๓. คำที่มี ຮ ເຮັດ (ໄທຍເຮົາໃຫ້ເປັນ ຮ ທັນ-ຮຣ) ມີຕົວตาม ออกเสียงเป็นสระ อะ และถือตัวตามเป็นตัวสะกด ออกเสียงเป็น อະ เช่น ວຽນ (ວຽນ) ອາກເສິຍງເປັນ ວັນ ວຽກ (ວຽກ) ອາກເສິຍງເປັນ ວັກ ອຣມ (ອຣມ) ອາກເສິຍງເປັນ ທັນ ສຽວ (ສຽວພ) ອາກເສິຍງເປັນ ສັບ ວຽຊ (ວຽຊ) ອາກເສິຍງເປັນ ວັດ

4. օ մակն յ և լեմահնագակն առաջին օր շեն չի (իշ) նի (ին) առաջ (օ-լու) չի (իշ) կրծք (կշ-լս) վախ (վի-լս) մընդն

5. օ մակն մ և մի՞նչ օգակ գակն օօկ թից լին օմպ (օմ-պա) ընկա (ըմ-պա) յուղ (յա-պա) լին ծն

6. อ มากับ ว ออกเสียงเป็นเสียง เอา เช่น ชว (เช่าว ในคำว่า เช้าเลข ชวน (เช่วน) นว (เนว) ในคำว่า เนาวรัตน์ สว (เสา) ในคำว่า เสาวภาค เสาวคนธ์ เป็นต้น

2. อา ใช้ตั้งกัน เช่น นาวา มาลดา ฉาญา ศากา วาจា ดราเร ภากษา พาห่า อาภา เป็นต้น

3. อิ ไทยเราเปลี่ยนเป็นเสียงยาว เช่น ทุวิ (ทวี) ตุริ (ตรี) มณิ (มณี). มุนิ (มูนี) รายละเอียดจะกล่าวในเรื่องการกล่าวเสียง

4. อี ไทยคือกสีียงได้ 2 อย่างดีๆ

4.1 ຄົງເສີ່ງເຕີມ

4.2 ວິທີສະຫະ ອື່ ເປັນ ອື່

คงเสียงเดิมไว้ เช่น สามี ภาคี โภคี นารี ชีวี หัตถี กวี มนตรี มาลี สารถี เศรษฐี
สุข เป็นต้น

ที่รั้สสระ อิ เป็น อี เช่น วีณ (พิณ) นีล (นิล) มีน (มิน) นีติ (นิติ) รายละเอียดจะกล่าว
ในการกล่าวเสียงข้างหน้า

5. อุ ไทยเรารอกรสีียงได้ 2. อย่างคือ

5.1 ດັບເສີຍງານເຕີມໄວ້

5.2 ทีมสร้าง อุ เป็น อุ

คงเสียงเดิมໄວ້ เช่น ຈັກຊູ (ຈັກຊູ) ອາຍຸ (ອາຍຸ) ວສຸຕູ (ວັສດູ) ພາຫຸ (ພາຫຸ) ປັບ (ປັບ)
ໃນคำว่าປັບສັດວົງ ຮາດູ (ຮາດູ) ສສຸສຸ (ສັສຸ-ແມ່ຍາຍ) เป็นต้น

ທີ່ຈະເປັນເສີ່ງຍາ ເຊັ່ນ ຄຣຸ (ຄຣູ) ກຸລ (ກຸລ) ສິນຫຼຸ (ສິນຫຼູ) ຈຳ (ຈຳ) ມຕູຮູ (ມຕັຮູ)
ຖຸ (ຖຸ) ມຄຖຸ (ມຄຖຸ) ເປັນດັນ

6. อุ “ไทยเรารอการเสียง”ได้ 2 เสียงคือ

6.1 คงเสี้ยงเดิมไว้

6.2 ວິສະວະ ວຸ ເປັນ ວຸ

คงเสียงเดิมไว้ เช่น วิญญา (วิญญา) สพัญญา (สัพพัญญา) ภู (ภู-แผ่นดิน) เป็นต้น
รัศสระ อุ เป็น อุ เช่น สุกร (สุกร) จุพา (จุพา) ดุชณีม (ดุชณี) เป็นต้น

7. เอ บາລືສັນສກຖາຕອກເສີຍໄດ້ 2 ອຳເປົ້າຄືອ

7.1 ຄົງເສີຍຍາວໄວ້ຕາມເດີມ

7.2 ອອກເປັນເສີຍສັ້ນ

ຄົງເສີຍຍາວໄວ້ຕາມເດີມໃນກຣນີທີ່ຄຳນັ້ນໄມ້ມີຕົວສະກັດ ເຊັ່ນ ແກ່ ເຂົພ ເມຮຍ ໂຮສ ໂລກີຍ
ໂຮ ໂມ ໂກ ໄລ ວິຣົດ ເປັນຕົ້ນ

ທີ່ອກເປັນເສີຍສັ້ນໃນກຣນີທີ່ຄຳນັ້ນມີຕົວສະກັດ ເຊັ່ນ ເມດຸຕາ (ເມົດ-ຕາ) ເສງູງ (ເສັດ-ູງ)
ໂບດຸຕຳ (ໂບ-ຕັງ) ເປັນຕົ້ນ

8. ໂອ ໃນສັນສກຖາຕີທີ່ມີຕົວສະກັດ ອອກເສີຍເປັນ ແລ້ວ ໃນການາໄທ ເຊັ່ນ ໄສນຍ (ແສນຍ-ໃນຄໍາວ່າ
ແສນຍານຸກາພ) ໄວທຸຍ (ແພທຍ) ໄວຄຸຍ (ແພເຄຍ) ເປັນຕົ້ນ

9. ເອາ ໃນສັນສກຖາຕີ ໄທຍໄມ່ນິຍມໃຫ້ຮູບເດີມແລ້ວໄມ່ນິຍມເປັ່ນຮູບເປັນເສີຍອື່ນ ແຕ່ທາກໃຫ້
ເສີຍ ໂອ ໃນບາລືແທນ ເຊັ່ນ ໂລກີຍ (ໂລກີຍ) ໄມໃຫ້ຮູບ ເລາກຸຍ ໃນສັນສກຖາຕີ ໂຮສ (ໂຮສ) ໄມໃຫ້ຮູບ
ເອຣສ ໃນສັນສກຖາຕີ ໂມລີ (ໂມລີ) ໄມໃຫ້ ເມາລີ ໂປຣານ (ໂບຣານ) ໄມໃຫ້ ເປຣານ ໃນສັນສກຖາຕີ
ເປັນຕົ້ນ

2. ຮະບົບເສີຍພັ້ນຍຸ້ນນະ

ຮະບົບເສີຍພັ້ນຍຸ້ນນະບາລືສັນສກຖາຕີແລ້ວການາໄທ ມີດັ່ງນີ້

1. ການບາລືມີພັ້ນຍຸ້ນນະວູ້ 33 ຕົວໂດຍແປ່ງເປັນພັ້ນຍຸ້ນນະວරຣຄ 25 ຕົວ ແລະພັ້ນຍຸ້ນນະວරຣຄ
8 ຕົວຄືອ ກ ຂ ຂ ພ ກ, ຈ ຈ ທ ພ ຫ, ຖ ທ ທ ປ ກ, ຍ ລ ວ ສ ທ ພ. (ອັງ)

2. ການສັນສກຖາຕີມີພັ້ນຍຸ້ນນະວູ້ 34 ຕົວ ເໝີອນການບາລື ເພີຍແຕ່ເພີມ ສ ຊ ເຂົ້າໄປ
ແຕ່ໄມ່ນັບນິຄທິດ (•) ເພຣະຄືອວ່ານິຄທິດເປັນຮະບົບເສີຍສະໄໝໄມ່ເໝີອນບາລື

3. ການາໄທມີພັ້ນຍຸ້ນນະວູ້ 44 ຕົວແປ່ງເປັນ 21 ເສີຍ ພັ້ນຍຸ້ນນະໃນການາໄທ 44 ຕົວ
ຈັດຕາມຮູບແບບອັກຊ່າເຫວາຄຮີຖຸກອ່າງ ເພີຍແຕ່ອກເສີຍຕ່າງກັນແລ້ວໄດ້ເພີມພັ້ນຍຸ້ນນະເຂົ້າໄປ
ຈຶ່ງມີມາກກວ່າພັ້ນຍຸ້ນນະບາລືສັນສກຖາຕີ ດັ່ງນີ້

ວຽກ	ກ	ກ	ຂ	ງ	ຄ	ຄ	ມ	ງ
ວຽກ	ຈ	ຈ	ໜ	ໜ	ໜ	ໜ	ໜ	ໜ
ວຽກ	ໝ	ໝ	ໝ	ໝ	ໝ	ໝ	ໝ	ໝ
ວຽກ	ຕ	ຕ	ຕ	ຕ	ຕ	ຕ	ນ	ນ
ວຽກ	ປ	ນ	ປ	ນ	ພ	ກ	ນ	ນ
ເສ່າວຽກ	ຍ	ຮ	ສ	ວ	ຄ	ໜ	ສ	ຫ
ເສ່າວຽກ	ຍ	ຮ	ສ	ວ	ຄ	ໜ	ສ	ຫ
ເສ່າວຽກ	ຍ	ຮ	ສ	ວ	ຄ	ໜ	ສ	ຫ

การออกเสียงและฐานเกิดของพยัญชนะ

พยัญชนะในภาษาไทย 44 ตัว แบ่งออกเสียงได้ 21 เสียง โดยได้จากพยัญชนะวรรณคบali สันสกฤต 11 เสียง พยัญชนะอวารค 6 เสียงและพยัญชนะพิเศษที่ไทยประดิษฐ์ขึ้นมา 4 เสียง รวม 21 เสียง พยัญชนะ 21 เสียงนี้มีลักษณะการออกเสียงและฐานเกิดของเสียงเหมือนกันหรือแตกต่างจากภาษาบาลีสันสกฤต ดังนี้

1. ก บ.ส. ออกเสียงเป็นโโน้มะ สิถิล (ไม่ก้อง เป่า) มีฐานเกิดที่คอ ภาษาไทยออกเสียงระเบิด อโโน้มะ สิถิล มีฐานเกิดเดาน่อ่อน คล้ายบาลีสันสกฤต

2. ข ค ฆ บ.ส. ออกเสียงต่างกัน ข ออกเสียงเป็นโโน้มะ ชนิด (ไม่ก้อง หนัก) ค เป็นเสียงโโน้มะ สิถิล (ก้อง เป่า) ฆ เป็นเสียงโโน้มะ ชนิด (ก้อง หนัก) มีฐานเกิดที่คอ ส่วนภาษาไทยออกเสียงพยัญชนะทั้งสามตัวนี้เป็นเสียงเดียวกันคือ ค เป็นเสียงระเบิด อโโน้มะ ชนิด เมื่อไอนเสียง ข เวลาเขียนด้วยอักษรโรมันเสียงพยัญชนะ 3 ตัวนี้ไม่ต่างกันคือ kh (ข) kh (ค) kh (ฆ) แต่บาลีสันสกฤตต่างกันคือ kh (ข) g (ค) gh (ฆ) ภาษาไทยออกเสียงพยัญชนะ 3 ตัวนี้เป็นเสียงเดียวกัน มีฐานเกิดเดาน่อ่อน

3. ง นาลีสันสกฤตออกเสียงเป็นนาสิกคือชี้นจูก มีฐานเกิดที่คอ ส่วนภาษาไทยออกเสียงนาสิกเช่นเดียวกัน มีฐานเกิดที่เดาน่อ่อน

4. ຈ บาลีสันสกฤตออกเสียงเป็นโโน้มะ สิถิล ฐานเกิดที่เดาน ภาษาไทยออกเสียงเป็นเสียงครึ่งระเบิดครึ่งเสียงเดแทรกต่างจากบาลีสันสกฤต แต่เป็นเสียงอโโน้มะ สิถิล ตรงกัน เกิดที่เดานแข็ง

5. ນ ທ ພ บาลีสันสกฤตออกเสียงต่างกันคือ ນ เป็นเสียงอโโน้มะ ชนิด ທ เป็นเสียงโโน้มะ สิถิล ພ เป็นเสียงโโน้มะ ชนิด มีฐานเกิดที่เดาน ส่วนภาษาไทยออกเสียงพยัญชนะทั้ง 3 นี้เป็นเสียงเดียวกันคือ ທ เป็นเสียงครึ่งระเบิดครึ่งเสียงเดแทรก เป็นโโน้มะ ชนิด ต่างจากบาลีสันสกฤต เราออกเสียง ທ ພ เมื่อไอนเสียง ນ เขียนด้วยอักษรโรมันจึงเห็นได้ชัดคือ ນ (ch) ທ (ch) ພ (ch) บาลีสันสกฤตต่างกันคือ ນ (ch) ທ (j) ພ (jh) ภาษาไทยออกเสียงพยัญชนะทั้ง 3 ตัวนี้มีฐานเกิดที่เดานแข็ง

6. ຕ ປູ ບາລීสันสกฤตออกเสียงพยัญชนะ 2 ตัวนี้เหมือนกันคือ ออกเสียงเป็นอโโน้มะ สิถิล แต่มีฐานเกิดต่างกันคือ ຕ มีฐานเกิดที่พัน ປູ มีฐานเกิดที่ยอดเดานหรือปุ่มเหงือก ส่วนภาษาไทยออกเสียงเป็นเสียงเดียวกันคือ ຕ เป็นเสียงระเบิด อโโน้มะ สิถิล เมื่อไอนบาลีสันสกฤต มีฐานเกิดที่พันอย่างเดียวกัน ทั้งนี้เพราะรายฐานเกิดของ ປູ เป็นเหมือน ຕ คือบ้ายจากยอดเดานมากเป็นที่พัน (ทันตจะ)

7. ດາວໂຫຼດ ປາສີສັນສາຖາຕອກອາເສີຍງ ດັ່ງນີ້

๕ ออกเสียงอักษร หนิต มีฐานเกิดต่างกันคือ

๓ มีฐานเกิดจากยอดเพดาน

๗ เกิดจากพัน ๗ ออกเสียงเหมือนกันคือเป็นโอมะะ สิคิล แต่มีฐานเกิดต่างกันคือ
๘ เกิดจากยอดเหดาน ๙ เกิดจากพัน ๑๐ ออกเสียงเหมือนกันคือเป็นโอมะะ ชนิด แต่มีฐานเกิด
ต่างกันคือ ๑๑ เกิดจากยอดเหดาน ๑๒ เกิดจากพัน ส่วนภาษาไทยเรานั้นออกเสียงพยัญชนะทั้ง
๖ นี้เป็นเสียงเดียวกันคือ ๑ มีลักษณะเสียงระเบิด อโอมะะ ชนิด มีฐานเกิดเดียวกันคือฐานพัน
(หันตชะ)

8. ณ น บ.ส. ออกเสียงเป็นโมฆะ นาสิก มีฐานเกิดต่างกันคือ ณ เกิดจากยอดpedian น เกิดที่พ้น ส่วนภาษาไทยออกเสียงเป็นเสียงเดียวกันคือ น เป็นเสียงนาสิก โมฆะ เมื่อันบาลี สันสกฤต มีฐานเกิดที่พ้น เพราะไทยเราย้ายที่เกิดของ ณ บ.ส.เป็นฐานเกิดอย่าง น

9. ป.บ.ส.ออกเสียงเป็นอักษรไทย สิ่งที่มีฐานเกิดจากริมฝีปาก ส่วนภาษาไทยออกเสียงเป็นเสียงระเบิด อักษรไทย สิ่งที่เมื่อันป.บ.ส.และมีฐานเกิดเมื่อันบาลีสันสกฤต

10. พ พ ก บ.ส.ออกเสียงดังนี้

ผู้ออกเสียงเป็นโฆษณา ชนิด พ. ออกเสียงเป็นโฆษณา สิทธิ ภ. ออกเสียงเป็นโฆษณา ชนิด พัญญาทั้ง 3 ตัวนี้เกิดจากฐานรูปฝีปาก สำหรับภาษาไทยพัญญาทั้ง 3 ตัวนี้ออกเสียงได้ 1 เสียงคือ พ เป็นเสียงระเบิด โฆษณา ชนิด เกิดจากฐานรูปฝีปาก

11. ม บ.ส.และไทยออกเสียงเป็นนาสิกเหมือนกันมีฐานเกิดเดียวกันคือริมฝีปาก

ตั้งแต่ข้อ 1-11 เป็นพยัญชนะวรคในบาลีสันสกฤต

12. ປ ຊ ສ ບ.ສ.ອອກເສີຍງຕ່າງກັນຄົວ

๗ เป็นอโโมฆะ สิทธิ์ ก็จากเพดาน ๘ ออกเสียงเป็นอโโมฆะ สิทธิ์ ก็จากยอด
เพดาน ๙ ออกเสียงเป็นอโโมฆะ สิทธิ์ ก็จากพื้น ส่วนภาษาไทยรวม ๑๒ เข้าไปด้วยเป็น ๗ ๘
๙ ๑๒ มีเสียงเดียวกัน ๑ เป็นเสียงเสียดแทรกและเป็น อโโมฆะ ตรงกับบาลีสั้นสกฤต ก็จากฐานพื้น

13. ห.บ.ส.ออกเสียงเป็นโขฯ ชนิด มีฐานเกิดจากคำ ภาษาไทย ออกเสียงเป็น อ และ อ เป็นเสียงเดียวกันเป็นเสียงเสียดแทรก เกิดจากช่องหลอดลม

นิคหิต (๔) บาลีจัดไว้เป็นสี่ยงพยัญชนะในฐานะที่เป็นตัวสะกดคือ ง ออกเสียงเป็นโอมะ อนุนาสิก ส่วนสันสกฤตจัดไว้ในระบบเสียงสรระ ออกเสียงเป็น ม สะกด ภาษาไทยจัดออกเสียงตรงตามตัวสะกดในมาตรฐานต่าง ๆ จึงจัดเป็นเสียงได้เสียงหนึ่งไม่ได้

14. ย บ.ส.ออกเสียงเป็นโฉะะ สิถิล มีฐานเกิดที่เพดาน ออกเสียงเป็น ย รวมทั้ง ญ
ด้วย ญ บ.ส.ออกเสียงเป็นโฉะะ อนุนาสิก มีฐานเกิดจากเพดานไทยเรاجัดไว้ในระบบเดียวกัน
ย ไม่ออกเสียงเป็นนาสิกเหมือน บ.ส.

15. ร บ.ส.ออกเสียงเป็นโฉะะ สิถิล มีฐานเกิดจากย่อตเพดาน ส่วนภาษาไทยออกเสียง
ร้า เกิดจากริมฝีปาก

16. ล บ.ส.ออกเสียงเป็นโฉะะ สิถิล มีฐานเกิดจากพัน ไทยเป็นเสียงข้าง ออกเสียงเป็น
ล รวมทั้ง พ ด้วย พ บ.ส.ออกเสียงเป็นโฉะะ สิถิล มีฐานเกิดจากย่อตเพดาน ส่วนไทยเรา
จัด พ เมื่อ ล ทุกประการ มีฐานเกิดที่พัน

17. ว เป็นอักษรสรระ บ.ส.ออกเสียงเป็นโฉะะ สิถิล มีฐานเกิดที่ริมฝีปาก "ไทยเรามีเสียง
เดียวคือ ว มีฐานเกิดที่ริมฝีปากเหมือน บ.ส.

ตั้งแต่ข้อ 12-17 เป็นพยัญชนะวรรณคของบาลีสันสกฤต

18. อ ภาษาไทยจัดเป็นเสียงระเบิด โฉะะ เกิดในช่องหลอดลม บาลีสันสกฤตจัดเป็น
ระบบสรระ ออกเสียงเป็น อะ มีฐานเกิดที่คอ

19. ฬ เป็นเสียงเสียดแทรก อโฉะะ รวมถึง ຟ เกิดจากริมฝีปากล่างกับพันบน

20. ນ เป็นเสียงระเบิด โฉะะ ออกเสียงคล้ายตัว พ ในบาลีสันสกฤต เกิดจากริมฝีปาก

21. ດ เป็นเสียงระเบิด โฉะะ ຕັ້ງ ດ ແລະ ປ ອອກเสียงคล้ายเสียง ທ (d) ในบาลีสันสกฤต
พยัญชนะเหล่านี้เกิดจากพันและปุ่มเหงือก

เปรียบเทียบการออกเสียงและฐาน เกิด

ระหว่างบาลีสันสกฤตกับภาษาไทย

พยัญชนะบาลีสันสกฤต

พยัญชนะ

สระ

ลักษณะการออกเสียง	อโฉะะ		โฉะะ			เศษวรรณ	
	สิถิล	ธนิต	สิถิล	ธนิต	นาสิก		
ฐานเกิด							
กันฐช (คอ)	ກ	ງ	ມ	ໝ	ງ	ໜ	ອ ອາ
ตาลุช (เพดาน)	ຈ	ぢ	ຫ	ຜ	ঝ	ຍ ມ	ອີ ອື ໂໄ
ນຸຫຼູຂ (ยอดเพดาน)	ঝ	ঝ	ຫ	ຜ	ঝ	ର ଚ୍ଛ ଛ	ତ ତା
ທຸນຸດູ (พัน)	ຕ	ଡ	ທ	ຈ	ນ	ສର	ກ
ໂຄງກູຂ (ริมฝีปาก)	ປ	ຜ	ພ	ກ	ມ	ວ	ຸ ອູ ໂເ
	ມະສ		ຍରଲାପ	ହ	•		

พยัญชนะภาษาไทย

รูปนิค	ลักษณะการออกเสียง		พยัญชนะเหลาโภชنة		เสียง เสียง แทรก อโภชنة	เสียง นาสิก โภชنة	เสียงรวมบิตร		โภชنة	อักษรระ
	เสียงร้าว	เสียงเร็ว	อโภชنة				ตัวอักษร			
			ม	น	ป	พ	บ	ว		
ริมฝีปาก										
พัน-ปุ่มเหงือก	ล	ร	ซ	น	ต	ท	ด			ย
เพดานแข็ง					ຈ	ช				
เพดานอ่อน				ງ	ກ	ກ				
ช่องหลอดลม			ຍ							
ริมฝีปากต่าง-พับบน		พ								

เมื่อได้ศึกษาถึงการออกเสียงและระบบฐานากิจของพยัญชนะบาลีสั้นสกฤตและภาษาไทย
มาแล้ว ย่อมทราบว่าพยัญชนะทั้ง 3 ภาษา มีการออกเสียงและมีฐานากิจแตกต่างกัน

อนึ่ง เสียงพยัญชนะไทยแตกต่างจากเสียงพยัญชนะบาลีสั้นสกฤต แบ่งออกเป็น 2 ประเภท
คือ¹

1. พยัญชนะเดี่ยว
2. พยัญชนะคู่

1. พยัญชนะเดี่ยว หมายถึงพยัญชนะแต่ละตัวที่ทำหน้าที่ เป็นพยัญชนะต้นไม่ได้ทำหน้าที่เป็น
ตัวสะกด พยัญชนะเดี่ยวในภาษาไทยค้างจากเสียงพยัญชนะบาลีสั้นสกฤต มี 2 ชนิดคือ

1. พยัญชนะต้นเดี่ยว
2. พยัญชนะตัวสะกดเดี่ยว

1. พยัญชนะต้นเดี่ยว คือพยัญชนะเดี่ยวที่ทำหน้าที่ เป็นพยัญชนะต้น เมื่อนำพยัญชนะต้น
เดี่ยวมาใช้ในภาษาไทย เราใช้ค้างจากบาลีสั้นสกฤต 2 ลักษณะคือ

1. ย้ายที่เกิดเสียงพยัญชนะ
2. ออกเสียงพยัญชนะในรูปลักษณะต่าง ๆ

¹ ศาสตราจารย์ ดร.นวรรตน พันธุเมธा. เล่มเดิม. หน้า 105-115.

1. ย้ายที่เกิดเสียงพยัญชนะ พยัญชนะบาลีสันสกฤตที่ออกเสียงยากในภาษาไทยจนต้องเปลี่ยนย้ายที่เกิดเสียงเดิมในบาลีสันสกฤตมาเป็นฐานเกิดใหม่ในภาษาไทย มีอยู่ 2 ฐานคือ พยัญชนะมุทชะและพยัญชนะตาลุชะ

1.1 พยัญชนะมุทชะ คือพยัญชนะวรรณ ภูมิ ภู ฑ ณ และวรรณคือ ร ษ ห พยัญชนะทั้ง 8 ตัวนี้เกิดจากฐานเกิดยอดpedan หรือปุ่มเหงือกในบาลีสันสกฤต เมื่อไทยนำมาใช้ จึงเปลี่ยนย้ายที่เกิดใหม่จากเดิมจากยอดpedan มาเป็นฐานเกิดที่พัน (ทันตชะ) เมื่อонพยัญชนะ วรรณ ต ถึงแม้จะเขียนด้วยรูปพยัญชนะ ภู ภ ณ ก็ตาม เวลาออกเสียงให้ออกเสียงเป็น ต ถ ท ธ น

ร บาลีสันสกฤตออกเสียงเป็นอโรมะ ສิถิล ออกเสียงรัวสะบัดลิ้นหลาย ๆ ครั้ง แต่ในภาษาไทยออกเสียงรัวสะบัดลิ้นครั้งเดียว

ช ลั้นสกฤตออกเสียงเป็นโรมะ สิถิล มีฐานเกิดยอดpedan ไทยเราเปลี่ยนที่เกิดเสียงเป็นทันตชะคือฐานพันแข่นเดียวกับ ส

พ บาลีสันสกฤตออกเสียงเป็นโรมะ สิถิล เมื่ออากเสียงในภาษาไทยเราออกเสียง เมื่อันอย่าง ล อันเป็นพยัญชนะทันตชะ (เกิดที่พัน)

2. พยัญชนะตาลุชะ คือพยัญชนะที่เกิดที่pedan มีเฉพาะเสียงพยัญชนะวรรณคือ ศ เท่านั้น เราเปลี่ยนย้ายฐานเกิดของ ศ จากตาลุชะเป็นทันตชะ ออกเสียงเหมือนอย่างตัว ศ ในภาษาไทย

2. การออกเสียงพยัญชนะเป็นรูปลักษณะต่าง ๆ ดังนี้

ก. ออกเสียงต่างจากเดิมในลักษณะตรงกันข้าม มีดังนี้

1. พยัญชนะวรรณของบาลีสันสกฤตตัวที่ 3 และ 4 ที่ออกเสียงเสียงก้อง (โรมะ) คือ ค ණ ช ณ ฑ ဓ และ พ ภา เมื่อเรานำมาออกเสียงในภาษาไทยออกเสียงไม่ก้อง (อโรมะ) และพยัญชนะวรรณตัวที่ 3 คือ ຄ ช ณ ฑ พ บาลีสันสกฤตออกเสียงเบา (สิถิล) เราออกเสียงหนัก (ชนิด) ในภาษาไทย เพราะฉะนั้นพยัญชนะตัวที่ 3 และ 4 จึงออกเสียงหนักกับพยัญชนะวรรณตัวที่ 2 ในภาษาไทย ต่างกันแต่พยัญชนะตัวที่ 2 เป็นเสียงสูง พยัญชนะตัวที่ 3-4 เป็นเสียงต่ำ เขียนด้วยอักษรโรมันจึงเห็นได้ชัด

ข	ค	ழ
บ.ส.	kh	g

ຫ.	kh	kh	kh
	ຂ	ຂ	ຂ
ບ.ສ	ch	j	jh
ທ.	ch	ch	ch
	ຈ	ຈ	ຈ
ບ.ສ	th	d	dh
ທ	th	th	th
	ດ	ດ	ດ
ບ.ສ	th	d	dh
ທ	th	th	th
	ດ	ດ	ດ
ບ.ສ	ph	b	bh
ທ	ph	ph	ph
	ພ	ພ	ກ

2. พยัญชนะเสียง າ นาลีสันสกฤตออกเสียงเป็น ດ (d) ภาษาไทยออกเสียงได้ 2 เสียงคือ

1. เสียงเดิม เสียงเดิมของนาลีสันสกฤตเป็นเสียง ດ (d) เช่น

ປະຸທິຕ (ບັນ-ດິດ)
ປະຸທິກ (ບັນ-ເດາະ)

ມະຸຫປ (ມນ-ດນ)
ປຸ່ນຫົກ (ປຸນ-ດະ-ຮົກ)

ข้อสังเกต ถึงแม้จะออกเสียงเป็น ດ เวลาเขียนรูปยังเขียนเป็น ຖ อยู่นั้นเอง

2. เสียงใหม่ เป็นเสียงใหม่ในภาษาไทยคือเสียง ທ (th) เช่น

ຈຸກ (ຈ-ກ)
ມະຸກ (ມນ-ກ)
ມະຸຫນ (ມນ-ກະ-ນະ)
ໄວຫຼູຍ (ໄພ-ກູນ)
ນະຸຫຼສກ (ນັນ-ກດ-ສະ-ກອນ)
ນັດຸກສືມາ (ນັນ-ກະ-ສື-ມາ)
ກັນຫຼກມູມ (ກັນ-ກະ-ກຳ)
ປະຸກ (ບັນ-ກອນ)

ມະຸຫລ (ມນ-ກນ)
ມະຸຫຼກ (ມນ-ຫຼກ)
ມະຸຫກ (ມນ-ທກ)
ມະຸຫາຮວ (ມນ-ທາ-ຮບ)

1

3. ญ บาลีสันสกฤตออกเสียงขึ้นจมูก ไทยเรารอออกเสียงไม่ขึ้นจมูก ออกเสียงเหมือนย
4. ศ ษ บาลีสันสกฤตออกเสียงเป็นโอมชะ สิธิล ศ มีฐานเกิดจากเดาน ษ มีฐานเกิดยอดเดาน แต่ไทยเราเปลี่ยนย้ายที่เกิดเสียงเป็นทันตชา (พัน) ให้เหมือนเสียง ສ พยัญชนะอุสม 3 ตัวนี้เราจึงออกเสียงเหมือนกัน จึงตั้งชื่อว่า ศ ค โ ษ ล อ เพื่อความเข้าใจจะได้สะกดถูก

๖. ออกเสียงเป็นเสียงสูง-ต่ำ

ระบบเสียงสูง-ต่ำ ไม่มีในระบบเสียงบาลีสันสกฤต ในสมัยพระเวท ภาษาสันสกฤตมีระบบออกเสียงสูง ต่ำ เสียงสูงเรียกว่า อุทาตุต เสียงต่ำเรียกว่า อนุทาตุต เสียงสูงท้ายตกลเรียกว่า สุริต แต่ปัจจุบันนี้ระบบเสียงดังกล่าวไม่มีใช้

ภาษาไทยมีระบบเสียงสูง-ต่ำในเสียงพยัญชนะ ถือเรื่องเสียงสูงต่ำเป็นเรื่องสำคัญมาก ยิ่งกว่าก้องไม่ก้องและเสียงหนัก-เบา ในบาลีสันสกฤต เสียงสูง-ต่ำในภาษาไทยนั้น เราจัดตามระบบพยัญชนะวรรค โดยแบ่งตามฐานที่เกิดตามรูปแบบอักษรเทวนครไว้ แต่เปลี่ยนใหม่ตามระบบเสียงสูง-ต่ำในภาษาไทย ทั้งนี้เพื่อสะดวกในการผันเสียงวรรณยุกต์ ดังนี้

อักษรกลาง	อักษรสูง	คู่	อักษรต่ำ
ก	ข	ค ช	ງ
ຈ	ฉ	ช ฌ	ญ ຍ
ຂ ຂ	ຂ	ກ ແ	ນ ນ ພ
ດ ດ	ດ	ທ ທ	ນ ລ
ບ ບ	ຜ ຜ	ພ ພ ກ	ນ ວ
ວ	ມ ມ ສ	ຫ	
	ຫ	ອ	

พยัญชนะคู่ คืออักษรต่ำที่คู่กับอักษรสูง มี 13 ตัวคือ

ค ช	มีเสียงคู่กับอักษรสูงคือ	ข
ช ฌ	มีเสียงคู่กับอักษรสูงคือ	ฉ
ກ ແ	มีเสียงคู่กับอักษรสูงคือ	ຫ
ພ ພ ກ	มีเสียงคู่กับอักษรสูงคือ	ຜ ຜ

พ	มีเสียงคู่กับอักษรสูงคือ	ผ
ช	มีเสียงคู่กับอักษรสูงคือ	ษ ช ณ
ຍ	มีเสียงคู่กับอักษรสูงคือ	ຍ

พยัญชนะเดี่ยว คืออักษรตัวซึ่งมีเสียงไม่พ้องกับอักษรสูง มี 10 ตัว คือ ง ญ ณ ນ
ມ ຢ ລ ວ ພ เมื่อยูนิสำนวนเอง ผันเสียงวรรณยุกต์ไม่ครบ 5 เสียง ถ้าจะผันให้ครบ 5 เสียง
ต้องมีอักษรสูงหรืออักษรากลางนำหน้า

การออกเสียงสูงตัวสำคัญรับคำบาลีสันสกฤตในภาษาไทยมีดังนี้คือ คำที่ไทยเรารอกร
เสียงสูง บาลีสักฤตออกเสียงตัว คำที่บาลีสันสกฤตออกเป็นเสียงตัว เวลานำมาออกเสียงใน
ภาษาไทย เราออกเสียงเป็นเสียงสูงในลักษณะตรงกันข้ามบาลีสันสกฤต เช่น

ชาย	บ.ส.	ออกเสียงเป็น	ชา-ยา
	ไทย	ออกเสียงเป็น	ชา-ยา
มาล่า	บ.ส.	ออกเสียงเป็น	ชา-ลา
	ไทย	ออกเสียงเป็น	สา-ลา
ดาวร	บ.ส.	ออกเสียงเป็น	ทา-ວະ-ระ
	ไทย	ออกเสียงเป็น	ດາ-ວອນ

ฯลฯ

ยังมีคำบาลีสันสกฤตที่ลงท้ายด้วยเสียงพยัญชนะ ห เวลานำมาใช้ในภาษาไทย เราต้อง⁴
การให้เสียงสั้น จึงไม่ออกเสียง ห เราจึงใช้เครื่องหมายไม้ทัณฑาทั้งห้ามเสียง เวลาออกเสียงเรา⁵
จึงเปลี่ยนเสียงตัวให้เป็นเสียงสูงตามเสียงสูงตัวแรกด้วย เช่น

เสุนห	บ.ส. อ่านว่า สุเน-หะ (sneha)
	ท. อ่านว่า ສະ-ເໜີ່
วาห	บ.ส. อ่านว่า วา-หะ
	ท. อ่านว่า ພ້າທ් ໃນคำว่า ຄຽກພ້າທ්

แม้คำอื่น ๆ ที่มีพยัญชนะเสียงสูง หรืออักษรากลาง นำหน้า พยัญชนะอักษรตัวอู
ห้าย เวลาอ่านออกเสียงในภาษาไทย ให้เปลี่ยนเสียงตัวเป็นเสียงสูงตามพยัญชนะตัวแรก
ด้วย เช่น

ສິ	ບ.ສ. ອ່ານວ່າ ສີ-ຮີ
ທິ	ທ. ອ່ານວ່າ ທີ-ທີ
ກິເລສ	ບ.ສ. ອ່ານວ່າ ກີ-ເລ-ສະ
	ທ. ອ່ານວ່າ ກີ-ເຫຼດ
ຕິລກ	ບ.ສ. ອ່ານວ່າ ຕີ-ລະ-ກະ
	ທ. ອ່ານວ່າ ຕີ-ຫລກ
ປຸ່ຽນມາກ	ບ.ສ. ອ່ານວ່າ ປະ-ມາ-ກະ
	ທ. ອ່ານວ່າ ປະ-ໜມາດ
ປັ້ງຢູ່ຄຸດ	ບ.ສ. ອ່ານວ່າ ປັນ-ຍັດ-ຕີ
	ທ. ອ່ານວ່າ ປັນ-ຫຍັດ

ຊຸມ

2. ພັນຍູ້ຂະໜາດຕົວສະກຳເດືອນ

ພັນຍູ້ຂະໜາດຕົວສະກຳເດືອນ ມາຍຄື່ງກາຣີທີ່ໄທເຮົາຮວບພຍານົກສຸດທ້າຍຂອງຄຳນາລືສັນສົກຖຸ ໄທເປັນຕົວສະກຳແລະເປັນຕົວສະກຳເດືອນດ້ວຍ ເຊັ່ນ ຮສ ບ.ສ. ອ່ານວ່າ ຮະ-ສະ ເຮົາຮວບ ສ ໄທເປັນຕົວສະກຳໃນແມ່ກົດ ອອກເສີຍເປັນ ຮດ ທີ່ອ ມລ ບ.ສ. ອອກເສີຍວ່າ ມະ-ລະ ເຮົາຮວບ ລ ທີ່ ມລ ໄທເປັນຕົວສະກຳໃນແມ່ ກນ ຈຶ່ງອອກເສີຍເປັນ ມນ ລັກຊະນະເຊັ່ນນີ້ເຮີຍກວ່າຕົວສະກຳເດືອນ.

ພັນຍູ້ຂະໜາດເດືອນໃນນາລືສັນສົກຖຸ ໄນມີຕົວສະກຳ ເພື່ອພັນຍູ້ຂະໜາດເດືອນໃນການນາລື ລັກທ້າຍດ້ວຍສະກຳຮັນຕີທີ່ເກີນນີ້ຄື່ອງ ນຮ (ນະ-ຮະ) ລັກທ້າຍດ້ວຍ ອ ກາຮັນຕີ ມສີ (ມະ-ນີ) ລັກທ້າຍດ້ວຍ ອີ ກາຮັນຕີ ເສງໝີ (ເສດ-ຕີ) ລັກທ້າຍດ້ວຍ ອີ ກາຮັນຕີ ຄຽ (ຄະ-ຽ) ລັກທ້າຍດ້ວຍ ອຸ ກາຮັນຕີ ວິຫຼຸງ (ວິນ-ຢູ່) ລັກທ້າຍດ້ວຍ ອຸ ກາຮັນຕີ ເປັນຕົ້ນ ຕົວສະກຳໃນການນາລືມີອຸ່ນໃຈຮ່ວ່າພັນຍູ້ຂະໜາດຄູ່ທີ່ເຮີຍກວ່າພັນຍູ້ຂະໜາດຫຼັອນ ໃນທີ່ນີ້ຈະໄມ້ອາກລ່າວ ການສັນສົກມີພັນຍູ້ຂະໜາດເດືອນທີ່ເປັນຕົວສະກຳ ເຮີຍກວ່າພັນຍູ້ຂະໜາດກາຮັນຕີ ໄດ້ແກ່ ພັນຍູ້ຂະໜາດສຸດທ້າຍທີ່ທຳຫັນທີ່ເປັນຕົວສະກຳ ມີ ນຸ ຕຸ ສຸ ກາຮັນຕີ ເຊັ່ນ ຮາຊນຸ ວິຖຸຍຸດ ມນສຸ ເປັນຕົ້ນ

ການໄກຍໍຕົວສະກຳອຸ່ນ 8 ເສີມຄື່ອງ ກ ດ ບ ກ ນ ນ ມ ວ ເຮີຍກວ່າ ແມ່ກົກ ແມ່ກົນ ແມ່ກົນ ແມ່ກົມ ແມ່ກົຍ ແລະ ແມ່ເກວ ມີຄຳສະກຳຕຽບຕາມມາດຕາດັ່ງນີ້

1. ແມ່ກົກ ໃຊ້ ກ ຕົວເດືອນສະກຳ ເຊັ່ນ ກາກ, ກກ, ພກ, ນກ, ປາກ, ຮາກ ເປັນຕົ້ນ
2. ແມ່ກົດ ໃຊ້ ດ ຕົວເດືອນສະກຳ ເຊັ່ນ ກາດ, ຈາດ, ຈດ, ຖດ, ມດ, ປດ ເປັນຕົ້ນ

3. แม่กัน ใช้ บ. ตัวเดียวสะกด เช่น พบ, นบ, จบ, พบ, นบ, จับ เป็นต้น
4. แม่กง ใช้ ง ตัวเดียวสะกด เช่น กง, จง, จึง, จริง, จัง, ชิง เป็นต้น
5. แม่กัน ใช้ น ตัวเดียวสะกด เช่น กัน, จัน, นาน, สาร, ราน เป็นต้น
6. แม่กม ใช้ ม ตัวเดียวสะกด เช่น ขาม, ชาม, ชิม, หมาย เป็นต้น
7. แม่เกย ใช้ ຍ ตัวเดียวสะกด เช่น เกย, เขาย, เคย, เชย เป็นต้น
8. แม่เกว ใช้ ວ ตัวเดียวสะกด เช่น กาว, ขาว, ชาว, หิว เป็นต้น

เมื่อนำพยัญชนะเดี่ยวในบาลีสันสกฤตมาใช้เป็นตัวสะกดเดี่ยวในภาษาไทย จึงทำให้ตัวสะกดมีรูปเป็นพยัญชนะต่าง ๆ กันไป ดังนี้

1. แม่กอก ใช้ ก ข ค ຂ สะกด เช่น ทุกข์, นรก, สาวก, สุข อัคร, ตัว ຂ เป็นตัวสะกดไม่ได้เป็นได้แต่ตัวตาม เช่น อคุข เป็นต้น
2. แม่กอด ใช้พยัญชนะเดี่ยวหลายตัวเป็นตัวสะกด เช่น ຈ ຈ ຂ ກ ປ ຖ ຕ ດ ທ ຜ ຊ ສ เช่น สัจ, สัตย์, รัช, รัชต์, กกฎ, รัฐ, ครุฑ, พัฒน, เพชณชาต, ขบถ, นาท, ปฏิเสธ, ยก, พฤศจิกายน, ปัศจิม, ฤทธิ์, ราชภร, พัสดุ, พิสดาร เป็นต้น
3. แม่กบ ใช้ ປ ພ ພ ພ ເປັນຕົວສະກດ เช่น บำប, กັບກັບຍິ, ບຸປາ, ນພ, ມາຄພ, ນີພພານ, ຄພ, ລາກ, ນກ ເປັນຕົນ
4. แม่กง ใช้ ງ ตัวเดียวสะกด เช่น สง່ງ, ອອກ, ພົງກ, ສົງກາ ເປັນຕົນ
5. แม่กัน ใช้ ຄ ຄ ນ ຮ ລ ພ ເປັນຕົວສະກດ เช่น ນຸ້ງ, ທີ່ຮູ່, ບັນຫຼາ, ບັນຫາ, ຫຼາມ, ອຸນຫຼຸມ, ຍານ, ຍົນຕ, ອວສານ, ກາຣ, ມາຣ, ອາຣ, ພາລ, ຕາລ, ປະພາພ ເປັນຕົນ
6. แม่กม ใช้ ມ ສະກດ เช่น ກຣມ, ທຣມ, ພຣມ, ຮມຍ ເປັນຕົນ
7. แม่เกย ใช้ ຍ ສະກດ เช่น ກາຍ, ອຸນາຍ, ອົບປ້ໄຍ, ກາດີໄນຍ ເປັນຕົນ
8. แม่เกว ใช้ ວ ສະກດ เช่น ທິວຫາ ເປັນຕົນ

การที่เราพบพยานคสุดท้ายของคำบาลีสันสกฤตให้เป็นตัวสะกดเดี่ยวนั้น ย่อมเกี่ยวข้องกับคำเป็น คำตายในภาษาไทยด้วย เมื่อเกี่ยวข้องกับคำเป็นคำตาย เช่น การเปลี่ยนแปลงเสียงสูง-ต่ำ จากคำบาลีสันสกฤต ย่อมเกิดขึ้น.

เมื่อเราร่วบพยางค์สุดท้ายของคำบาลีสันสกฤตเป็นแม่กากด และ กบ ซึ่งเป็นคำตายในภาษาไทย เสียงสูงต่ำยอมเปลี่ยนแปลง ดังนี้

ราช บาลีสันสกฤตออกเสียงต่ำเป็น รา-ยะ

ไทยออกเสียงต่ำ คำตายเป็น ราด

กาส บาลีสันสกฤตออกเสียงต่ำเป็น กา-ชะ

ไทยออกเสียงต่ำ คำตายเป็น กาด

แม็คำอื่น ๆ ก็โดยนัยเดียวกันนี้

การออกเสียงตัวสะกดเดี่ยวในคำหมายพยางค์

คำบาลีสันสกฤตที่มีมากกว่า 3 พยางค์ขึ้นไป เมื่อเรารวบคำที่ 2 เป็นตัวสะกดเดี่ยว เรา มีวิธีการออกเสียงดังนี้

1. ออกเสียงแบบสมासคือออกเสียงสระที่ตัวสะกดตัวที่ 2 นั้นด้วย

ราชธานี อ่านว่า ราด-ชะ-กา-นี

กุลปุตร อ่านว่า กุน-ลະ-บุด

มลภาว อ่านว่า มน-ลະ-พา-วะ

อกุศลกรรม อ่านว่า อະ-กุ-สุ-ลະ-กា

ฯลฯ

2. ไม่ออกเสียงแบบสมासคือไม่ออกเสียงสระที่ตัวสะกด (ตัวที่ 2) ทั้ง ๆ ที่คำนั้นเป็นคำสามัญ เช่น

ชนบุรี อ่านว่า ชน-บุ-รี ไม่ออกเสียงเป็น ชน-นะ-บุ-รี

ชลบุรี อ่านว่า ชลบุรี ไม่ออกเสียงเป็น ชลบุรี

ชยนาท อ่านว่า ไช-นาด ไม่ออกเสียงเป็น ไช-ยะ-นาด

กุமารชน อ่านว่า กุ-มาน-ชน ไม่ออกเสียงเป็น กุ-มาน-ระ-ชน

ฯลฯ

3. ออกเสียงต่ำตามเสียงสูง กล่าวคือคำที่รวมเป็นตัวสะกดคือคำที่ 2 เป็นเสียงสูง มี คำอักษรต่ำตามมา พยัญชนะเสียงสูง ย่อมทำให้พยัญชนะเสียงต่ำออกเสียงสูงตามไปด้วย เช่น

ศาสนา	อ่านว่า สาด-สะ-หนา
เทศนา	อ่านว่า เทด-สะ-หนา
วาสนา	อ่านว่า วาด-สะ-หนา

ฯลฯ

ถ้าออกเสียงตามบาลีสันสกฤต ออกเสียงเป็นดังนี้

ศาสนา	อ่านว่า ชา-ชะ-นา
เทศนา	อ่านว่า เเด-ชะ-นา
วาสนา	อ่านว่า วา-ชะ-นา

ฯลฯ

2. พยัญชนะคู่

พยัญชนะคู่ ได้แก่ พยัญชนะ 2 ตัวมาด้วยกันในคำหนึ่ง ๆ พยัญชนะคู่ในบาลีสันสกฤตแบ่งเป็น 2 ชนิดคือ

1. พยัญชนะช้อน
2. พยัญชนะประสม

1. พยัญชนะช้อน คือพยัญชนะ 2 ตัวมาด้วยกันในฐานากิตเดียวกันและเป็นอโขะจะด้วยกัน หรือโขะจะด้วยกัน ต่างกันไม่ได้และช้อนตามระเบียบที่กำหนดไว้ คือ พยัญชนะวรรคตัวที่ 1 ที่ 3 และที่ 5 เป็นได้ทั้งตัวสะกดและตัวตาม เช่น สกุ, อคุ, ชุม, ժจ, มชุ, ปุญญ เป็นต้น พยัญชนะตัวที่ 2 ที่ 4 เป็นได้เฉพาะตัวตามเป็นตัวสะกดไม่ได้ เช่น ยกุ, ปุนิม, อตุ, อภู, อคุ, มชุนิม, วทุฒน, ลทุธิ เป็นต้น

พยัญชนะช้อนมีใช้ในภาษาบาลีเท่านั้น ภาษาสันสกฤตยึดพยัญชนะช้อนบาลีไปใช้บ้าง แต่เป็นส่วนน้อย หน้าที่ของพยัญชนะช้อนคือ ทำหน้าที่เป็นตัวสะกดเท่านั้น เป็นพยัญชนะตันไม่ได้ มีบางคำถ้าทำหน้าที่เป็นพยัญชนะตัน ให้ตัดตัวแรกทิ้ง เช่น คุณ ในคำว่า ฉาน ตัด คุ ทิ้ง สุ ในคำว่า สาม(คำ) จุ ในคำว่า จุติ ไม่เป็น จุติ เป็นต้น หรือมีบางคำที่บาลียึดพยัญชนะประสมในสันสกฤตมาใช้ ทำหน้าที่เป็นพยัญชนะตัน ให้แทรกเสียงระหว่างพยัญชนะประสมตัวแรก เช่น นุหาน เป็นบาลีคือ นหาน อ่านว่า นะ-หาน-นะ (การอ่านน้ำ) เป็นต้น

2. พยัญชนะประสม คือพยัญชนะวรรค 2 ตัวมาด้วยกัน มีฐานเกิดต่างกัน และเป็นอักษรเดียวกันหรือไม่เดียวกัน เช่น สนุ-คาด (สับคาด) อุตุบล (อุบล) อคูนิ (ไฟ) สตุย (คำจริง) เป็นต้น

พยัญชนะประสมในสันสกฤต ทำหน้าที่เป็นได้ทั้งพยัญชนะตันและพยัญชนะตัวสะกด ทำหน้าที่เป็นพยัญชนะตัน เช่น กุศลุริย (กะ-สัต) ทุวีป (ทะวีป) ชุวัช (กะ-วัด) เป็นต้น ทำหน้าที่เป็นตัวสะกด เช่น ยกุย (ยกษ์) จกุร (จักร) อคุร (อัคร) ภกุร (ภัคร) เป็นต้น

ดังนั้นพยัญชนะคู่ในบาลีสันสกฤตที่ไทยนำมาใช้ในภาษาไทยนั้น มีเฉพาะพยัญชนะประสมของสันสกฤตเท่านั้น พยัญชนะประสมในสันสกฤตเมื่อนำมาใช้ในภาษาไทย ทำหน้าที่ได้ 2 อย่างคือ

1. เป็นพยัญชนะตัน
2. เป็นพยัญชนะตัวสะกด

1. พยัญชนะประสมที่ทำหน้าที่เป็นพยัญชนะตัน พยัญชนะประสมของสันสกฤตที่ทำหน้าที่เป็นพยัญชนะตันในภาษาไทยมีดังนี้ กุช, กร, ทุ, ชุว, ศุ, ศุน, ศุร, ศุต, ผุ, ตุร, ทุร, บุร, พุร หรือ วุร พยัญชนะประสมเหล่านี้เมื่อนำไปประกอบคำใช้ในภาษาไทยออกเสียง ดังนี้

1. ออกเสียงแยกพยางค์ คือออกเสียงสระ อะ ที่พยัญชนะประสมตัวแรก พยัญชนะประสมตัวเราเดิมไม่ออกเสียงสรุณชี้นด้วยภาษาไทย จะมีจุดพินทุอยู่ใต้พยัญชนะ เช่น กุช เวก็ออกเสียงสระ อะ ที่ตัว ก โดยลบจุดพินทุทึบไปแล้วใส่สระ อะ ที่ตัว ก เป็น กะ ได้แก่คำ กุศลุริย (กะ-สัต) เกkuชล (กะ-เศด) กุชย (กะ-สัย) ทุวีป (ทะวีป) ชุวัช (ทะ-วัด) กุชีร (กะ-เสียน) กุชีณ (กะ-เสียน) กุชย (กะ-ไส) เกkuชม (กะ-เสมอ) เป็นต้น

2. ออกเสียงค้ำตามเสียงสูง คือถ้าพยัญชนะประสมตัวแรกเป็นพยัญญา นะเสียงสูง พยัญชนะเสียงต่ำเป็นตัวตาม ให้ออกเสียงพยัญชนะเสียงต่ำเป็นเสียงสูงตามพยัญชนะเสียงสูงด้วย เช่น เศวต อ่านว่า สะ-เหวด โศลก อ่านว่า สะ-โลลก, สุวสุติ อ่านว่า สะ-หวัด-ตี, สุมร อ่านว่า สะ-หมอน เป็นต้น

3. ออกเสียงกล้ากันสนิท ได้แก่เสียง กร ตุร บุร พุร ศุต, เช่น กรีชา อ่านว่า กรี-ชา ตุรี อ่านว่า ตุรี บุรนีต อ่านว่า บุระ-นีต พุรหม อ่านว่า พุรหม ศุตวี อ่านว่า สะ-ตุรี หรือ สัต-ตุรี เป็นต้น

4. "ไม่ออกเสียงกล้า" ได้แก่ ร ที่มากับ ศ เป็น ศุร เช่น ศรี อ่านว่า สี เหตุชี้ว่า อ่านว่า
เศด-ธี คุรุทุชา อ่านว่า สัด-ทา อาศุรอม อ่านว่า อา-สม บุรุศุรย อ่านว่า ปรา-ไส เป็นต้น

5. ออกเสียง ร ที่มากับพยัญชนะต้นบางเสียงเป็นเสียงอื่น เช่น ทุร เป็น ช ในคำว่า
ทุรุย อ่านออกเสียงเป็น ชับ เวลาเขียนด้วยรูปคำเดิมเป็นทรัพย์

6. ออกเสียง ว ที่มากับพยัญชนะต้นบางเสียง และมี ร ตามออกเสียงเป็น อัว เช่น
คุวร อ่านว่า สวน ในคำว่า อีคุวร (อี-สวน)
ชุวร อ่านว่า ชวน ในคำว่า บุรชุวร (ประ-ชวน)

พยัญชนะคู่ในสันสกฤต ได้แก่พยัญชนะประสบ เมื่อเขียนด้วยอักษรเทวนาครี เห็นได้
ชัดที่เดียวว่าเป็นพยัญชนะคู่ เพราะเข้าเขียนด้วยรูปพยัญชนะตัวหนึ่งเต็มตัว อีกตัวหนึ่งครึ่งตัว
เช่น ศ = กร, ษ = กย, ဋ = คร, ဋ = ສก, ဋ = ණ, ဠ = สุตร สำหรับ กุช มีรูปการเขียนพิเศษต่างหากคือ ဠ พยัญชนะประสบเหล่านี้ เมื่อนำมาใช้
ในภาษาไทย รูปของพยัญชนะในภาษาไทยไม่มีจึงทำให้เกิดความสับสน คำที่แยกกัน เวลาออก
เสียงสูง-ต่ำ ตามหลักพยัญชนะประสบที่กล่าวมาแล้ว ดังนี้

1. เสียงแยกกัน ออกเสียงนำกัน เสียงต่ำให้ออกเสียงสูงตามอักษรสูงด้วย เช่น

สมย บ.ส. อ่านว่า ชะ-มะ-ยะ

ท. อ่านว่า สะ-ใหม

สมร บ.ส. อ่านว่า ชะ-มะ-ระ

ท. อ่านว่า สะ-หมอน

スマส บ.ส. อ่านว่า ชะ-มา-ชะ

ท. อ่านว่า สะ-หมาด

2. เสียงแยกกัน ออกเสียงเป็นเสียงควบ เสียงสูง-ต่ำผิดไปด้วย เช่น

ครุฑ บ.ส. อ่านว่า คะ-ธ-คะ

ท. อ่านว่า คุรุด (เสียงตรี)

ภรต บ.ส. อ่านว่า พะ-ระตะ

ไทย อ่านว่า พุรต (เสียงตรี)

ปรีกุชา บ.ส. อ่านว่า ປະ-รຶກ-ชา

ไทย อ่านว่า ປຸ່ງກ-ສາ

3. เสียงแยกกัน ออกรสเสียงเป็นเสียงควบและออกเสียงควบเป็นเสียงอื่นไป ได้แก่ ท ร บ า ลี สันสากถูกต่อว่า ดะ-ระ ไทยอ่านออกเสียงเป็น ช ในคำว่า พห แทรกเสียง อุ ที่ พ เป็น พุกร ไทยอ่านว่า พุด-ชา เป็นต้น

2. พยัญชนะประสมที่ทำหน้าที่เป็นพยัญชนะตัวสะกด พยัญชนะประสมในภาษาสันสากถูก เมื่อไทยเรานำมาใช้ในฐานะเป็นตัวสะกดนั้น เราเมื่อวิธีออกเสียงตัวสะกดอยู่ 2 วิธีใหญ่ คือ

1. ให้มีคำพยางค์เดียว
2. ให้มีคำhalbayพยางค์

1. ให้มีคำพยางค์เดียว

การออกเสียงคำประสมที่ทำหน้าที่เป็นตัวสะกดให้เหลือคำพยางค์เดียวมีวิธีการทำดังนี้

1. กำหนดให้พยัญชนะประสมตัวแรกเป็นตัวสะกด ส่วนตัวตามจะเป็นเสียงเดียวหรือมากกว่านั้น ไม่ออกเสียง เมื่อไม่ออกเสียง ให้ใช้ไม้ทันทมาตรฐานเป็นเครื่องหมายการันต์ห้ามเสียงเอ้าไว้ เช่น

ยกุช	ไทยออกเสียงว่า ยกช
ลกุชณ	ไทยออกเสียงว่า ลักชณ
ลกุชมน	ไทยออกเสียงว่า ลักชมน
นิตย	ไทยออกเสียงว่า นิตย
สตุย	ไทยออกเสียงว่า สัตย
ศพุท	ไทยออกเสียงว่า ศัพท

ยกเว้นพยัญชนะประสมที่มีเสียง ร เป็นตัวตาม ไม่ออกเสียง ร และไม่ใช้ไม้ทันทมาตรฐานห้ามเสียงในเวลาเขียนด้วย เช่น

จกร	ไทยเขียนว่า จักร
อคร	ไทยเขียนว่า อัคร
ภกร	ไทยเขียนว่า ภัทร

ยกเว้นคำ ศุกร คำเดียวกับที่ใช้ไม้ทันทมาตรฐานกำกับเอ้าไว้.

2. กำหนดให้ตัวตามเป็นตัวสะกด ไม่ออกเสียงพยัญชนะประสมตัวแรก เช่น พุราหมณ ไทยออกเสียงว่า พรามณ คลุมลี ไทยออกเสียงว่า สำลี

พัญชนะประสมที่มีตัว ร เป็นตัวตันและมีพัญชนะตัวตามอื่น ๆ ไม่ว่าจะเป็นพัญชนะวรคหรือวรรณ ไทยเรารอกรสีียงได้ 2 วิธีคือ

1. ถือตัวตามเป็นตัวสะกด ในกรณีที่สีียงสระที่ตามมาเป็นสระ อะ และไม่ออกรสีียง ร เวลาเขียนใช้ ร หัน เช่น

วรุค	ไทยออกเสียงว่า วัก (วรรณ)
วรุช	ไทยออกเสียงว่า วัด (วรรณ)
สรุว	ไทยออกเสียงว่า สับ (สรรพ)
ธรรม	ไทยออกเสียงว่า ทำ (ธรรม)
วรุณ	ไทยออกเสียงว่า วัน (วรรณ)
วรุต	ไทยออกเสียงว่า วัด (วรรณ)
อรุณ	ไทยออกเสียงว่า อัด (อรรถ)
วรุณนา	ไทยออกเสียงว่า พัน-นา (พวรรณนา)
อรุษ	ไทยออกเสียงว่า อัด (อรรถ)

อนึ่ง บางครั้งคำเหล่านี้ไม่ออกรสีียงตัวตามเป็นตัวสะกด ออกรสีียงเฉพาะ ร หัน เป็นแม่งกน ตัวตามไม่ออกรสีียง ให้ใช้ไม้ทัณฑาตอกกับไว้ เช่น

ธรรม	เป็น ธรรม
สรุว	เป็น สรรพ
สรุค	เป็น สรรค
วรุณ	เป็น วรรณ
ครุภ	เป็น ครรภ
อาศุจรุย	เป็น อัศจรรย
สวรุค	เป็น สวรรณค
	ฯลฯ

2. ถือตัวตามเป็นตัวสะกด ในกรณีที่มีสีียงสระอื่น ๆ หรือสระ อะ ตามมา ไม่ออกรสีียง ร และไม่ใช้ ร หันในเวลาเขียน เช่น

กีรติ	ไทยออกเสียงเป็น เกียด (เกียรติ)
ชุรุณ	ไทยออกเสียงเป็น จุน (จุณ)

ปูรุณ	ไทยออกเสียงเป็น	บูน (บูรัน)
อาเกีรุณ	ไทยออกเสียงเป็น	อา-เกียน (อาเกียรัน)
บุราธูนา	ไทยออกเสียงเป็น	ปาด-ตะ-หนา (ปราารถนา)
มารุค	ไทยออกเสียงเป็น	มาก (มารค)
ปารุศา	ไทยออกเสียงเป็น	ปรัด (ปรัศว์)

2. ให้มีคำมากพยางค์

คำประสมที่มีมากพยางค์ เมื่อพยางค์แรกทำหน้าที่เป็นตัวสะกด คำที่ตามมา มีหลายพยางค์ ไทยเรามีวิธีออกเสียงตามแบบอักษร 2 ชนิดคือ

1. อักษรควบ

2. อักษรนำ

1. อักษรควบ มีการออกเสียง 2 แบบคือ

1.1 ควบแท้ คำที่ออกเสียงควบแท้ เมื่อมี ร ควบมาด้วย เช่น

จกรaruติน	ไทยออกเสียงเป็น จักร-กระ-หวัด
อครุราชฐ	ไทยออกเสียงเป็น อัค-คระ-ราด-ชะ-ฑ
อสุตุรี	ไทยออกเสียงเป็น อิด-สะ-ตวี
วสุตุราภรณ	ไทยออกเสียงเป็น พัດ-สะ-ตรา-พอน

1.2 ควบไม่แท้ ให้แบกระเสียง อะ ระหว่างเสียงควบนั้น เช่น

จนทุรากา	ไทยออกเสียงเป็น จัน-ทะ-รา-พา
อินทุรตุว	ไทยออกเสียงเป็น อิน-ทะ-รัด
มานุชยศาสตุร	ไทยออกเสียงเป็น มา-นุด-สะ-ยะ-สาด
อศุราชา	ไทยออกเสียงเป็น อัด-สะ-วา-ราด
ราชฎูร	ไทยออกเสียงเป็น ราด-สะ-ตอน

2. อักษรนำ เมื่อนำคำประสมในสันสกฤตมาออกเสียงตามแบบอักษรนำในภาษาไทย มีการออกเสียงได้ 3 ลักษณะคือ

2.1 ออกเสียงสระ อะ ที่พยัญชนะประสมตัวต้นซึ่งเป็นตัวสะกด เช่น

อาทุมา	ไทยออกเสียงเป็น อาท-ตะ-มา
ปทุม	ไทยออกเสียงเป็น ปัด-ทะ-มะ

อคุน	ไทยออกเสียงเป็น อัค-ตะ-นี
ตุชุณ	ไทยออกเสียงเป็น ดูด-สะ-นี
กฤษฎี	ไทยออกเสียงเป็น ทริด-สะ-ดี
ราชญ์	ไทยออกเสียงเป็น ร่าด-สะ-ดอน

2.2 ไม้ออกเสียงสระ อะ ที่พยัญชนะประสมตัวตันอันเป็นตัวสะกด เช่น

บุรชญา	ไทยออกเสียงเป็น ปรัด-ยา
สปุต้าห	ไทยออกเสียงเป็น สับ-ดา
อาชญา	ไทยออกเสียงเป็น อาด-ยา
สุวสุติ	ไทยออกเสียงเป็น สะ-หวัด-ดี

2.3 ออกรสเสียงคำให้เป็นเสียงสูงตามอักษรสูงที่มาข้างหน้า เช่น

กฤษณ	ไทยออกเสียงเป็น กริต-สะ-หนา
ลกุษณ	ไทยออกเสียงเป็น ลัก-สะ-หนะ
วิสุเมย	ไทยออกเสียงเป็น พิด-สะ-ไหม
วิคุวัส	ไทยออกเสียงเป็น พิด-สะ-หวาน

3. ระบบเสียงวรรณยุกต์

ภาษาบาลีสันสกฤตไม่มีระบบเสียงวรรณยุกต์ กล่าวกันว่า ภาษาสันสกฤตในสมัยพระเวท มีระบบเสียงสูง-ต่ำด้วยคือ เสียงสูงเรียกว่า อุทาตุ เสียงต่ำเรียกว่า อนุทาตุ เสียงสูงท้ายตอกเรียกว่า สุริต² แต่ปัจจุบันไม่มีใช้แล้ว ภาษาบาลีสันสกฤตนิยมเรื่องการออกเสียงก้องไม่ก้อง หนัก เบา เป็นเรื่องสำคัญ ส่วนภาษาไทยมีเสียงวรรณยุกต์อันเป็นเสียงที่ใช้แทนเสียงดนตรี เช่น ก้า ก่า ก้า ก้า เรื่องวรรณยุกต์ในภาษา จึงถือเป็นเรื่องสำคัญมากที่เดียว

ภาษาไทยเมื่อนำคำบาลีสันสกฤตมาใช้ บางคำมีการเติมรูปวรรณยุกต์ลงไป เช่น

เอกา	เป็น เอ็ก้า
ไมตรี	เป็น ไม้ตรี
พุทธो	เป็น พุทธो
สนุเทห	เป็น สนนเทห'
กปี	เป็น กปี หรือ กระปี
พญห	เป็น พญห'

² ศาสตราจารย์ ดร.บรรจุน พันธุเมธा. เว่องเกิน. หน้า 62.

วาห เป็น พ่าห์
 เสุนห เป็น เสนห์
 ปาก เป็น ปาก (แม่ครัวหัวปาก)

นอกจากเดิมรูปวรรณยุกต์ลงไปแล้ว บางคำไม่มีรูปวรรณยุกต์แต่ออกเสียงวรรณยุกต์
กมิ เช่น

ทاش	เป็น ทาด	เสียง โท
ราช	เป็น ราด	เสียง โท
สาป	เป็น สาบ	เสียง เอก
ครุฑ	เป็น คุรุด	เสียง ตรี
ภรต	เป็น พุรด	เสียง ตรี
ปรีกุชา	เป็น ปรีก-สา	ฯลฯ เสียง เอก

นอกจากมีทั้งรูปวรรณยุกต์และไม่มีรูปวรรณยุกต์ ยังมีเสียงวรรณยุกต์ดังกล่าวมา
 และไทยเรายังมีการออกเสียงคำบาลีสันสกฤตให้มีเสียงสูง-ต่ำไปด้วยดังกล่าวมาแล้วในเรื่อง
 การออกเสียงพยัญชนะเสียงสูง-ต่ำ.

III. บทสรุป

1. ภาษาบาลีสันสกฤตมีระบบเสียง 2 อายั่งคือระบบเสียงสระและพยัญชนะ ส่วนภาษาไทยมีระบบเสียง 3 อายั่งคือ ระบบเสียงสระ พยัญชนะ และวรรณยุกต์
2. ภาษาบาลีมีสระ 8 เสียง พยัญชนะ 33 เสียง ภาษาสันสกฤตมีสระ 16 เสียง พยัญชนะ 34 เสียง ส่วนภาษาไทยมีสระ 32 เสียง พยัญชนะ 44 เสียง
3. เสียงสระที่ไทยเรายึดมาใช้คือเสียง ๆ ในสันสกฤต เราออกเสียงเป็น อิ อือ สันสกฤต ออกเสียงเป็น ริ รี รุ
4. เสียงสระที่มีใช้ตรงกันคือ อ อา อิ อี อุ อู เอ โอ เอ่า เราออกเสียงต่างจากเสียงเดิม บางคำก็ออกเสียงเสียงเดิม อ นาในคำที่มีตัวสะกดออกเสียงต่าง ๆ ตามตัวสะกด เช่น อ มากับตัวสะกดหัวไป ออกเสียง เช่น นรบติ (นอ ระ บอ ตี) วัญ (ວະ ຖູ)
5. พยัญชนะต้นเดียว พยัญชนะเดียวกันออกเสียงต่างจากภาษาลีสันสกฤตคือ ย้ายฐานที่เกิดและเปลี่ยนเสียงพยัญชนะในรูปลักษณะต่าง ๆ
6. การย้ายฐานที่เกิดพยัญชนะมีอยู่ 2 ฐานเกิดคือ ฐานเกิดยอดเพดานและเพดาน พยัญชนะที่เกิดฐานยอดเพดานคือ ງ ງ ຫ ໝ ດ ຕ ປ ພ ไทยเรากล่าวเสียงไม่สะกวจึงย้ายไปออกเสียงเป็นฐานเกิดที่พั่น พยัญชนะที่มีฐานเกิดที่เพดานเฉพาะ ศ เราย้ายฐานเกิดเป็นฐานเกิดที่พั่น
7. การออกเสียงพยัญชนะเดียวเป็นรูปต่าง ๆ กันมี 2 ลักษณะดังนี้
 - ก. ออกเสียงต่างจากเสียงเดิมในลักษณะตรงกันข้ามมีดังนี้
 1. ออกเสียงพยัญชนะวรรณคดวที่ 3,4 ที่บาลีสันสกฤตออกเสียงเป็นเสียงก้อง เราออกเสียงไม่ก้อง และพยัญชนะแควรที่ 3 เข้าออกเสียงเป็นสิถิล (เบา) เราออกเสียงหนัก (หนา) พยัญชนะวรรณคดวที่ 3 และ 4 จึงออกเสียงหนักเหมือนพยัญชนะแควรที่ 2 ต่างกันแต่เสียงสูง ต่ำในภาษาไทยเท่านั้น

2. พยัญชนะ ท บาลีสันสกฤตออกเสียงเป็น ດ เรากอกเสียงเป็น ດ และ ທ เช่น
ปถุทิต (บัน-ดิต) จุทา (จุ-ทา) เป็นต้น

3. ญ บาลีสันสกฤตออกเสียงขึ้นจนมูก เรากอกเสียงเหมือนพยัญชนะตัว ຍ

3. ศ ษ บาลีสันสกฤตออกเสียงต่างกัน ไทยเรากอกเสียงเหมือนพยัญชนะตัว ส

ข. ออกเสียงสูง ตា

คำบาลีสันสกฤตออกเสียงตា ไทยเรากอกเสียงสูง เช่น ชาญา ไทยออกเสียงเป็น
เสียงสูงคือ ชาญา บาลีสันสกฤตออกเสียงเป็นเสียงต้า คือ ชาญา เป็นต้น

8. พยัญชนะตัวสะกดเดี่ยว หมายถึงการรวมพยางค์ที่สองของคำบาลีสันสกฤตเป็นตัวสะกดตาม
มาตรฐาน 8 ในภาษาไทย ตัวสะกดดังกล่าวมีรูปต่างจากตัวสะกดในภาษาไทย เช่น แม่
กอก ใจ ก ข ค ะ สะกด เช่น จักร ทุกข์ สุข อัคร เป็นต้น

9. พยัญชนะตัวสะกดเดี่ยว เมื่อมีพยางค์ค่อนความมาข้างหลัง ออกเสียงในภาษาไทยได้สามลักษณะ
คือ

1. ออกเสียงสระที่ตัวสะกดแบบสมaaS เช่น ราชการ (รา-ค-ะ-กาน)

2. ไม่ออกเสียงตัวสะกด เช่น ณบุรี (ณ-บุ-รี)

3. ออกเสียงตាตามอักษรสูงที่มาข้างหน้า เช่น ศาสนा (สา-ส-หนา)

10. พยัญชนะคูในสันสกฤตคือพยัญชนะประสมมีการนำมากิ๊ฟในภาษาไทยเป็นพยัญชนะต้นและพยัญช
ชนะตัวสะกด ดังนี้

ก. เป็นพยัญชนะต้นเรากอกเสียงได้ดังนี้

1. ออกเสียงสระ อะ ที่พยัญชนะประสมตัวแรก เช่น กุษตุริย (ก-ส-ต)

2. ออกเสียงต้าตามเสียงสูง เช่น สมร (ສ-หมอน)

3. ออกเสียงกล้ากันสนิท เช่น គុរី (គុរី)

4. ไม่อักเสียงกล้าในคำบางคำ เช่น គុរី (សី)

5. ออกเสียง ទុរ เป็น ច ໃນคำ ទុរុយ (ឃប)

6. ออกเสียง វ នី រ ตามเป็นเสียง อัว เช่น ូវារ เป็น ធម្មន

คำบาลีสันสกฤตที่แยกกันคละพยางค์ ไม่ใช่คำประสม เวลานำมากอกเสียงในภาษาไทย มี
การออกเสียงตามแบบพยัญชนะประสมดังกล่าว เช่น សមរ ออกเสียงเป็น ស-หมอน เป็นต้น

ช. เป็นพยัญชนะตัวสะกด ออกเสียง 2 ลักษณะดังนี้

1. ออกเสียงพยางค์เดียว ใช้การันต์ห้ามเสียงที่พยัญชนะตัวสุดท้าย เช่น ยกุษ (ยกษ) พยัญชนะประสมที่มี รุ (ร เ雷ะ) ออกเสียงตัวความเป็นตัวสะกด และ รุ นั้นให้ใช้เป็น ร หัน (รร) วรุค (วรรค) ถ้าสรระอื่นตามหลัง รุ ไม่ใช้ ร หัน เช่น กีรติ (เกียก) เป็นต้น
2. ออกเสียงหลายพยางค์ตามแบบอักษรควบและอักษรนำ
 - ก. อักษรควบ คำแท้ เช่น จุรุวรุติน (จัก-กระ-หวัด) ควรไม่แท้ เช่น จนทุราภา (จัน-ทะ-รา-พา)
 - ข. อักษรนำ ออกเสียงได้ 3 ลักษณะคือ ออกเสียงสระที่ตัวสะกด เช่น อาทุนา (อาท-ตะ-นา) ไม่ออกเสียงตัวสะกด เช่น สปุตรา (สับ-ดา) และออกเสียงสูงค่ำคำเมื่อนำมายังภาษาไทย มีการใช้รูปวรรณยุกต์ เช่น เอกา (เอ-กา) พยุห (พยุ่ห์) ออกเสียงวรรณยุกต์ เช่น หาส (หาด-เสียงโภ) เป็นต้น

คำถ้าบทท้ายบท

1. ภาษาไทยและภาษาบาลีสันสกฤตมีการจักรระบบเสียงอย่างไรบ้าง เราเรียงพยัญชนะตามแบบบาลีสันสกฤตหรือไม่ อย่างไร อธิบายตามหลักวิชา
2. ให้กล่าวถึงการออกเสียงสรระที่ไทยเรายึดสันสกฤตมาใช้และการออกเสียงสรระที่มิใช้ตรงกัน มีการออกเสียงในภาษาไทยอย่างไรบ้าง อธิบายพร้อมทั้งยกตัวอย่างประกอบ
3. เรานำพยัญชนะเดี่ยวในบาลีสันสกฤตมาใช้ในลักษณะใดบ้าง อธิบายพร้อมทั้งตัวอย่าง
4. การออกเสียงพยัญชนะเดี่ยวบาลีสันสกฤตในภาษาไทยมีอย่างไรบ้าง ออกเสียงตามแบบเดิม หรือมีการออกเสียงเปลี่ยนไป อธิบายพร้อมตัวอย่างตามที่เรียนมา
5. การนำพยัญชนะเดี่ยวบาลีสันสกฤตมาเป็นตัวสะกดในภาษาไทยอย่างไรบ้าง เมื่อเปรียบเทียบ กับตัวสะกดในภาษาไทยต่างกันอย่างไร อธิบายพร้อมทั้งตัวอย่าง
6. การออกเสียงพยัญชนะตัวสะกดเดี่ยว มีการออกเสียงอย่างไรบ้าง เมื่อมีพยางค์อื่นตามตัวสะกดเดี่ยวมีวิธีการออกเสียงอย่างไร อธิบายพร้อมทั้งตัวอย่าง
7. ภาษาไทยนำพยัญชนะคู่บาลีสันสกฤตมาใช้อย่างไรบ้าง อธิบายโดยละเอียด
8. ไทยเรา捺ระบบวรรณยุกต์ไปใช้กับคำบาลีสันสกฤตอย่างไรบ้าง จงกล่าวโดยละเอียดตามที่ปรากฏในตำราเรียน